
پیارے دوستو! آداب

ہمارے سامنے جو بچے ہیں وہ اردو زبان سے بالکل ناواقف ہیں۔ ان میں اردو زبان سے پیار و محبت اور دلچسپی پیدا کرنا ہمارا فرض ہے۔ ان بچوں کو اردو زبان کی سادگی سلاست اور شیرینی کا احساس ہونا چاہیے۔ اس کے لیے چند حکمت عملیاں اختیار کرنا ضروری ہے۔ چار دنوں کے لیے چند سرگرمیاں نیچے دی گئی ہیں۔ حسبِ موقع مناسب تبدیلیوں کے ساتھ ان کو عمل میں لانے کی کوشش کیجیے۔

پہلا دن : بچوں سے تعارف

استاد کو چاہیے کہ مادری زبان اور اردو دونوں زبانوں میں نام اور دوسری تفصیلات

پوچھے جیسے آپ کا نام کیا ہے؟ താങ്കളുടെ പേര് എന്താണ്؟ وغیرہ وغیرہ۔
❖ پھر دعائیہ نظم سنائے۔

اے میرے خدا اے میرا خدا
سن میری دعا اے میرے خدا
علم دے مجھے اے میرے خدا
کامیاب کر اے میرے خدا
دے تو حوصلہ اے میرے خدا
ہے یہی دعا بس میرے خدا

❖ بچوں کو ساتھ دہرانے کی ہدایت دے۔

-
- ❖ انفرادی اور اجتماعی طور پر سنانے کا موقع دے۔
 - ❖ دعا کا مطلب مادری زبان میں بچوں کو سمجھائے۔

دوسرا دن :

- ❖ پہلے دن کی دعائیہ نظم سنانے کی ہدایت دے پھر استاد بچوں سے پوچھے کہ کیا آپ نے کوئی اردو گیت یا نظم سنے ہیں؟
- ❖ بچے جواب دیتے ہیں۔ نہیں یا ہاں۔
- ❖ بچوں سے کہے کہ ایک نظم یا گیت سنائے۔ (اردو یا مادری زبان میں)
- ❖ پھر استاد یہ نظم سنائے۔

سارے جہاں سے اچھا ہندوستان ہمارا
ہم بلبلیں ہیں اس کی یہ گلستان ہمارا
غربت میں ہوں اگر ہم رہتا ہے دل وطن میں
سمجھو وہیں ہمیں بھی دل ہو جہاں ہمارا
پرہت وہ سب سے اونچا ہمسایہ آسماں کا
وہ سنتری ہمارا وہ پاسباں ہمارا
گودی میں کھیلتی ہیں اس کی ہزاروں ندیاں
گلشن ہے جن کے دم سے رشکِ جنان ہمارا
مذہب نہیں سکھاتا آپس میں بیر رکھنا
ہندی ہیں ہم وطن ہے ہندوستان ہمارا

-
- ❖ استاد بچوں کو بتادے کہ یہ سب اردو کی نظمیں ہیں۔ یہ اردو کے مشہور شاعر
 - ڈاکٹر محمد اقبال کی لکھی ہوئی ہے۔ یہ گیت پورے ہندوستان میں گایا جاتا ہے۔
 - ❖ پھر گنتی والا یہ گیت سنائے۔

ایک دو تین چار پانچ چھ سات آٹھ نو

دس گیارہ بارہ تیرہ

تیرا کروں دن گن گن کے انتظار

آجا پیا آئی بہاں

- ❖ بچوں کو ساتھ دہرانے کی ہدایت دے۔
- استاد بچوں سے پوچھے ”کیا آپ نے یہ گیت سنا ہے؟“
- بچوں سے کہے کہ یہ گیت بھی اردو ہے۔
- ❖ بعد میں بچوں سے کوئی گیت سنانے کو کہے بچے جب گیت گائیں استاد ان کی حوصلہ
- افزائی کرے اور یوں اردو سے محبت بڑھائے۔

تیسرا دن :

- ❖ پچھلے دن کا کوئی گیت مل کر گانے کی تجویز دے۔ پھر استاد خود اپنا نام بتاتا ہے۔
 - جیسے : میرا نام احمد ہے۔
 - ❖ پھر کسی ایک بچے سے پوچھے آپ کا نام کیا ہے؟
 - پھر دو بچوں کو بلا کر آپس میں نام پوچھنے اور بتانے کی ہدایت دے۔ حسب موقع
 - استاد بچوں کی مدد کرتا ہے۔
-

❖ پھر استاد بورڈ یا چارٹ پر گھر کی تصویر بنائے۔ بچوں سے کہے کہ گھر اور ماحول کی کوئی تصویر بنائیے۔

❖ چند سوالات کرے۔

گھر میں کون کون ہیں؟

گھر کے آگن میں کیا کیا ہیں؟

کیا آپ کے گھر میں گائے ہے؟ وغیرہ وغیرہ۔

❖ بچے مادری زبان میں بہت ساری چیزوں کے نام بتائیں گے۔ جیسے مرغی، بکری،

کوا، بھائی، بہن، گائے، کتا، وغیرہ وغیرہ

❖ استاد کو چاہیے کہ ان میں سے ابا، امی، دادا، دادی جیسے الفاظ بورڈ پر لکھے تاکہ بچے سمجھیں کہ اردو میں لکھنا بھی بہت آسان ہے۔

بعد میں یہ سنائے۔

میرا گھر چھوٹا سا گھر ابا امی رہتے ہیں۔

میرا گھر چھوٹا سا گھر بھائی بہنا رہتے ہیں۔

میرا گھر اچھا سا گھر دادا دادی رہتے ہیں۔

میرا گھر اچھا سا گھر نانا نانی رہتے ہیں۔

میرا گھر چھوٹا سا گھر مٹا مٹی رہتے ہیں۔

چوتھا دن :

- ❖ بچوں سے کہے کہ پچھلے دن کے کوئی گیت مل کر گائیں۔
- ❖ گیت سننے کے بعد استاد بچوں کی شاباشی دے۔ پھر استاد جیب سے چند سکے ہاتھ میں لے کر پوچھے کہ یہ کیا ہے؟ بچے جواب دیں گے ”پیسہ“ پھر جیب سے ایک مٹھائی نکالے اور پوچھے یہ کیا ہے؟ بچے کہتے ہیں ”مٹھائی“
- ❖ تب استاد فخر کے ساتھ ان سے کہتا ہے کہ یہ پیسہ اور مٹھائی دونوں اردو ہیں۔
- ❖ آپ لوگ اردو بولتے ہیں۔
- ❖ پھر کہے کہ اسی طرح کے اور بھی کئی اردو الفاظ ہیں جو ملیالم میں استعمال ہوتے ہیں۔
- جیسے : باقی، حلوہ، روٹی، جلیبی، انعام، سرکار، اچار، پوری، شیرنی، چپاتی، مسالا، حاضر، خط، صابن، روپیہ، بریانی، وغیرہ وغیرہ
- ❖ پھر بچوں سے بھی اسی طرح کے الفاظ بتانے کو کہے۔ بچوں کو یہ معلوم کرانے کی کوشش کرے کہ اردو زبان بہت اچھی ہے آسان ہے اور میٹھی ہے۔ یہ سیکھنا بہت ضروری ہے۔
- پھر ملیالم میں لکھا ہو یہ گیت سنائے۔

മലയാള ഭാഷയിലെ ഉർദു പദങ്ങൾ

നമ്മുടെ ഭാഷ മലയാളത്തിൽ വന്ന
അതിഥികളായ ചുറ്റുചുറ്റുകളുള്ള
ഉർദു പദങ്ങളേ സ്വാഗതം.....
നിങ്ങളുടെയാഗമനത്താലീ മലയാള മാതൃഭാഷ
അഭിമാനത്താലാറാടുന്നേ സന്തതം.....
പക്കാ ചാപ്പാ ജോഡി ഇനാമ്ഗീത്കച്ചേരി ഉറുമാല്
ചായ ചീരണി ബാസാർ റദ്ദ് ജില്ലാ കാഫീ ഹർത്താല്
പേശുക മസ്ത് ആട്ടാ പർദ്ദ സത്യാഗ്രഹവും ഗുലുമാല്
ശർക്കര മാമൂല്-ചാച്ചാ
തയ്യാർ വക്കീല്-അസ്ല്
ചാവി പൂരീ സാരീ പിസ്താ
കുറുമ മാറായി ധർണ വ നാശ്ത്താ
മൂർദാബാദ് വരാന്ത വ ഭക്താ (നമ്മുടെ ഭാഷാ)
പൈജാമാ ഉസ്താദ് ശിപാർശാ താലൂക്കാഫീസ് ചുരിദാദ്
തയ്യാർ കാനേഷ്മാരി ബറാബർ ശക്തി ഹാജർ ബേജാദ്
കീസലമാരി സമാജ് തമാശാ ലാന്തീ മൈദാൻ തകരാദ്
സാദാ മുസീബത്ത് - സാബൂൻ
ടോപ്പി വ റാഹത്ത് സാമാൻ
ഫർഖ വ കസബ തഹ്സീൽദാറും
നെക്കല് നോട്ട് വ ചൗക്കീദാറും
സർക്കസ്കാലീ ഗോലീ സുമാറും (നമ്മുടെ ഭാഷാ)
ഹുക്ക മിനാദ് പങ്ക മസാല പൈസ ശിപായി അനാമത്ത്
ഗീത് സമൂസാ ഹക് നസീബ് ബന്തോബസ്ത് വ സർബത്ത്
ബന്ത് ശിരസ്താദാദ് ബദൽ ലഡു പ്രീത് നദീ വ മരാമത്ത്
മുൻസിഫദാലത്ത് - മഹ്സറ
ബാക്കി വക്കാലത്ത് - കൊശിയും
അദബൂം കച്ചറ മാപ്പ് വ റൊട്ടി
ഇസ്തിരിയും അച്ചാദ് വ മുക്തി

കർപ്പൂരം ആപത്ത് വ ഭക്തി (നമ്മുടെ ഭാഷാ)
തർജ്ജമ ജാറ് ദന്തം ദർബാർ ദർഗ ഹബീബ് അമാനത്ത്
ഹൽഖ ഹവാല കാക്കി പാനൂസ് വിസ്സ ജയിൽ പഞ്ചായത്ത്
ആമീൻ ബാപ്പ ബീവി ബിനാമി ഭരണി ബടായി വ ദൂരത്ത്
കമ്പിളി തായത്ത് - കാലി
ജഡ്ജി ജവാൻകത്ത് - ഫവീർ
മന്ത്രം മന്ദിർ മക്കാർ കമ്മി
കൂലി മുറാദ് ശിഫാ പരദേശി

യത്തീംഘാന വ ചുള വഹഡ്നി (നമ്മുടെ ഭാഷാ)
ദോബീ സുറുമാ സേവാ സൂർക്കാ സർക്കാർ സ്വാഹിബ് ബിരിയാണി
ഇൻഖിലാബ് സിന്ദാബാദ് കുജ ലിബാസ് ചപ്പാത്തി
ഹാല് വസൂല് കശാല് ഘരാവോ മാപ്പ് ഖജാനാ ബല മന്ത്രി
തംബുരു ഭഗവാനും - കനകം
കന്യക മസ്താനും - ഭാവന
ഭാരം സാലൻ ജീവൻ കീടം
പാതാൾ ശാജ് ലേപം കുപം
നാഫി കലണ്ടർ ധനിയും ദേഹം
നമ്മുടെ ഭാഷ മലയാളത്തിൽ വന്ന
അതിഥികളായ ചുറുചുറുക്കുള്ള
ഉർദു പദങ്ങളേ സ്വാഗതം.....
നിങ്ങളുടെയാഗമനത്താലീ മലയാള മാതൃഭാഷ
അഭിമാനത്താലാറാടുന്നേ സന്തതം.....